

[Chr. R. Christensen.]
områder imødekommet konservative synspunkter, og selv om lovgivningen her efter vort skøn endnu ikke er tidssvarende, er der nået et stykke vej.

Vi forlanger ikke, at loven her skal vise vejen, vi må derimod beklage, at man end ikke er nået så langt frem ad vejen, at loven registrerer de faktiske forhold, for det faktiske forhold er jo, at man i det administrative arbejde ikke alene er nået forud for den gamle lovgivning, men også forud for den nye, som vi her står over for at skulle vedtage. Jeg beklager altså, at man ikke er nået videre, og kan kun udtrykke min glæde over, at det, vi står ved, er en station på vejen, og at vi i løbet af en kortere årrække må gå endnu et stykke vej.

Hr. Chr. Rasmussen talte om, at det måske var ved at være mod slutningen med ejendomsretssystemet og forkastede stats-eje af landbruget, men nævnte, at måske skulle andelselskaber og aktieselskaber træde i stedet. Ingen kan jo spå om fremtiden. Jeg føler dog trang til her at pege på, at vi har jo i de svundne år gjort en række forsøg med andelsstalde, der alle er resulteret i det samme: at andelsstaldene ikke har vist deres bæreevne, og at man ikke har set noget andet system, der har kunnet stilles ved siden af ejendomsretssystemet med hensyn til hensigtsmæssighed for dansk landbrug.

Må jeg om forslaget til statshusmandslov sige, at også dette yder forbedringer, og derfor havde vi ønsket også at forbedre navnet til jordbrugsloven. Det er ikke opnået, men det er også en af de ting, jeg regner med at vi opnår i løbet af et kortere åremål.

§ 8 i statshusmandsloven undergår en gennemgribende forandring ved dette lovforslag. Den generelle forkøbsret falder ud, og her er man altså også begyndt på afvikling af et system, som vi ikke kan sympatisere med, et system, der har haft meget ringe praktisk betydning, og som man nu altså begrænser væsentligt. Vi konstaterer dette med en vis tilfredshed, men beklager, at man ikke har kunnet nå at gå vejen fuldt ud, og at man har indført et tinglysningsssystem af et sådant omfang og af en sådan karakter, at selv de folk,

der her må forsvare det og stemme for det, har tilkendegivet deres meget store betænkelighed derved.

Man har indført et system, så man næsten kan tinglyse forkøbsret på alle landbrugsejendomme, og man har ikke klart afgrænset formålet med denne tinglysning. Det står for mig som en given ting, at hvis man vil anvende dette tinglysningsystem i fremtiden, vil det medføre et administrativt besvær, der står i fuldkommen misforhold til, hvad selv vennerne af det mener man kan få ud af det. Det betyder et bekosteligt system, det betyder også, at man må trække på vore landinspektører i en udstrækning, som vi ikke har været vant til; det betyder usikkerhed for de unge, der skal overtage ejendomme, derved at de kan komme ud for at måtte vente i 30 dage på at få svar på, hvorvidt ejendommen er deres eller staten træder ind, og det kan jo være ubehageligt navnlig i den tid, hvor man handler mest med ejendomme, i såtiden. Det er et system, som det konservative folkeparti afgjort må vende sig imod, og vi foreslår, at dette princip udgår af lovgivningen.

I § 25 i statshusmandsloven sker der derimod en ting, som vi hilser med meget stor glæde, idet man her bryder med det gamle jordrentesystem, som man nu har haft i jordlovgivningen siden 1919, og som det konservative folkeparti har vendt sig imod alle disse år. Vi mener ikke, at stats-eje af den danske jord er den rigtige form, og nu er vi altså nået dertil, at dette system endelig er brudt sammen. Alle har erkendt, at det ikke egner sig for danske landbrugsforhold i den periode, vi er inde i, og det hilser vi med tilfredshed, og vi er enige om at udtale vor glæde over, at det nu bliver tilladt at indfri jordrenteforpligtelser. Vi vil gerne være med til også at skabe sådanne forhold, at disse forpligtelser kan indfries på en rimelig måde.

Må jeg også her nævne, at der under behandlingen er foreslået en ændring, hvorefter menighedsrådenes interesse tilgodeses, sådan som jeg gentagne gange har talt for. Også det kan vi konstatere vor tilfredshed med. Man stiller lån til rådighed til afløsning af jordrenteforpligtelsen. Jeg synes ligesom hr. Niels Eriksen, at disse lån har en frist, der i betragtning af, at det drejer sig om ældre ejendomme og ældre forpligtelser, er